

„Въ 1872 год. азъ пакъ се завърнахъ въ Търново и по настойчивата молба на Търновци, азъ пакъ се нагърбихъ да управлявамъ мъжкитѣ и девическитѣ и отъ отдѣленията училища . . .“.

Въ едно писмо, носящо дата 20. I. 1859 год., писано отъ Никола Вас. Златарски до Г. Г. Иванчо Д. Х. Бакалогу и Г. Христо Георгиевъ, живущи въ Букурещъ, срещаме следното:

„За туй и ный са запретнахме да дадемъ едно добро устройство на градскитѣ наши училища, щото занаятъ нашею юношество да получава въ тѣхъ систематическо образование и да станатъ съ време достойни граждани.

Но споредъ централното положение на града ни и умноженіето на народонаселеніето, числото на децата обоего пола, които се учатъ въ училищата ни е доста голѣмо, а нашитѣ срѣдства и приходи за издържането на училищата весма кжси¹⁾.

П. Р. Славейковъ въ сп. „Българскы книжицы“, год. II. (1859 год.) августъ 1859 г., като изниса програмата и наредбата на Търновскитѣ училища, класното и взаимното, казва:

Учители въ класното училище сж: Николай С. Михайловски, Димитри Александриди, П. Р. Славейковъ и Илия Д. Шиваровъ.

„Въ взаимнитѣ училища се приготвяватъ на свободно четене, чистопописание, четиритѣ действия аритметически и първи понятия по кратката енциклопедия, тѣй и въ девическитѣ. Учители сж:

Въ училището при храма „Св. Никола“, Никола П. Василевъ Златарски, Василъ Теодоровъ и попъ К. попъ Ивановъ.

Тамъ же въ девическото, девица Анастасия К. (Анастасия К. Джамджиева, учителка на Г-жа П. Бачоварова).

Въ училището при храма „Св. Константинъ“ за девойкитѣ попъ Димитри Драгановъ (Протонатарий попъ Димитъръ).

Въ училището подъ Баждарлъкъ Георги Ивановъ К. (Коджоолу).

„Въ всичкитѣ тѣзи училища се възпитаватъ връхъ 600 младежи обоего пола“.

Отъ приведенитѣ до тукъ цитати е видно, че презъ цѣлото десетолѣтие (1850 — 1860) имаме сведения, че и девицитѣ сж ходили на училище и сж се учили въ Взаимното училище, но за тѣхъ класове още е нѣмало.

Следъ Кримската война (1853 — 56), особено следъ издаване на Хати-Хумаюна, навредъ изъ България интересътъ къмъ просвѣтното дѣло е засиленъ.

И въ Търново училищното дѣло изпъква на предна линия, най-вече следъ направеното дарение презъ 1855 год.

¹⁾ кн. „Юбилейна книга на м. гимназия“, стр. 117.

У В. Велика Търново год XVI. фр. 24
от 6. XII. 1839г.
от Вилнуса на м. класно ун
иже през 1869г.